

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta ta' l-10 ta' Lulju, 2008

Citazzjoni Numru. 1005/2007

Frankie Fava

Versus

***Enemalta Corporation; u b'dikriet tat-2 ta' Mejju 2008
Nicholas Spiteri daħal fil-kawża in statu et terminis***

Din il-kawża hija dwar proċeduri ta' għoti ta' appalt minn korporazzjoni pubblika wara sejha għal offerti.

L-attur iġdid illi huwa kien jagħti servizz ta' *water taxi* lill-korporazzjoni konvenuta għall-aħħar sentejn qabel ma fetaħ il-kawża. Fit-22 ta' Diċembru 2006 inħarġet sejha għal offerti għall-kiri ta' dgħajjes f'Marsaxlokk, u din is-sejha għalqet fil-31 ta' Jannar 2007. Kienu tefgħu offerti l-attur u ċertu Nicholas Spiteri. Wara li nfetħu l-offerti, il-konvenuta waqqfet il-proċess u għamlet sejha oħra għal offerti li għalqet fl-14 t'Awissu 2007.

L-attur iġdid illi l-konvenuta mxiet ħażin u bi ksur tal-liġi meta waqqfet l-ewwel proċess wara li kienu għa nfetħu l-

offerti u hekk kulhadd sar jaf haddiehor x'offra. Ghalhekk fetah din il-kawza u qiegħed jitlob illi l-qorti:

1. tgħid illi l-ewwel proċess tat-*tender* kien jiswa u l-għażla kellha ssir fuq il-bażi ta' dak il-proċess; u
2. twaqqaf għal kollox il-proċess tat-tieni *tender* u "takkorda l-istess *tender*" lill-attur.

Qiegħed jitlob ukoll l-ispejjeż.

Il-korporazzjoni konvenuta ressqet dawn l-eċċezzjonijiet:

1. l-attur ma jistax jattakka l-validità tat-tħassir ta' l-ewwel *tender* u l-validità tat-tieni wieħed meta hu stess, mingħajr ebda protesta, aċċetta d-deċiżjoni tal-korporazzjoni li tħassar l-ewwel *tender* u toħroġ it-tieni wieħed billi għamel offerta u hekk ħa sehem fit-tieni *tender*, u kien biss "fi stadju inoltrat" tat-tieni *tender*, meta ġew pubblikati l-offerti, li oġġezzjona għall-validità tiegħu;
2. il-korporazzjoni mxiet regolarment fil-proċeduri tagħha fl-aqwa interess tagħha u tal-fondi pubbliċi għax kellha s-setgħa, taħt il-klawsola 8 tal-kondizzjonijiet tat-*tender*, li tirrifjuta kull offerta.

B'rikors tas-26 ta' Marzu 2008 talab li jitħalla jidħol fil-kawza *in statu et terminis* Nicholas Spiteri, dak li kien tefa' offerta għall-istess appalt, u din it-talba ntlaggħet b'dikriet tat-2 ta' Mejju 2008. Fit-12 ta' Mejju 2008 Nicholas Spiteri ippreżenta twegiba bl-eċċezzjonijiet tiegħu, iżda, billi hu daħal fil-kawza *in statu et terminis* meta l-proċeduri preliminari bil-miktub tal-kawza kienu għa ngħalqu, din it-twegiba tneħħiet mill-inkartament b'dikriet tal-20 ta' Mejju 2008. B'rikors tas-27 ta' Mejju 2008 Nicholas Spiteri talab illi l-qorti tħassar *contrario imperio* d-dikriet tal-20 ta' Mejju 2008 iżda din it-talba kienet miċħuda b'dikriet ieħor tat-12 ta' Ġunju 2008.

Il-fatti li wasslu għal din il-kawza seħħew hekk:

Il-korporazzjoni konvenuta għamlet sejha għal offerti għal servizz ta' *water taxi* u tefgħu l-offerti tagħhom l-attur Frankie Fava u Nicholas Spiteri li daħal fil-kawza *in statu et terminis*. Meta nfetħu l-offerti l-kumitat li kien imqabbad mill-korporazzjoni biex jagħmel rakkomandazzjoni dwar l-añjar offerta sab illi l-añjar offerta kienet ta' l-attur, u għalhekk saret rakkomandazzjoni lill-bord tal-korporazzjoni biex tintgħażel l-offerta ta' l-attur.

Qabel ma l-bord għamel l-għażla tiegħu, funzjonarju tal-korporazzjoni avviċina lill-attur u talbu jibdel xi prezzijiet.

Dan ma kienx jibdel il-gradwazzjoni ta' l-offerti billi l-offerta ta' l-attur għa kienet l-añjar waħda. Madankollu, lill-korporazzjoni konvenuta dehrilha li kienet inkorrettezza li jsiru kuntatti ma' min għamel offerta qabel ma tkun saret l-għażla bejn l-offerti, u għalhekk ħassret il-proċess kollu sa dak il-ħin u reġgħet għamlet sejha oħra għal offerti. Reġgħu għamlu offerti l-attur u Nicholas Spiteri, u din id-darba Spiteri – x'aktarx ukoll għax issa kien jaf l-attur x'kien offra l-ewwel darba – għamel offerta añjar.

L-attur imbagħad, wara li kiseb il-ħruġ ta' mandat ta' inibizzjoni biex iżomm lill-korporazzjoni milli tagħti l-appalt lil Spiteri, fetaħ din il-kawża.

Ngħaddu issa biex inqisu l-eċċezzjoni preliminari tal-korporazzjoni konvenuta li tgħid illi l-attur ma jistax issa, wara li aċċetta t-tħassir ta' l-ewwel proċess billi ħa sehem fit-tieni wieħed, ifittex li jħassar it-tieni proċess billi jgħid illi kien jiswa l-ewwel wieħed. Fi kliem ieħor, il-korporazzjoni qiegħda tgħid illi l-attur irrinunzja għal kull jedd li kien kiseb taħt l-ewwel proċess ta' sejha għal offerti.

Rinunzja għal jedd tista' tkun espressa u tista' wkoll tiftehem mill-imġieba ta' min ikollu dak il-jedd, fis-sens illi għemil ta' persuna għandu titqies bħala rinunzja ta' jedd meta dak l-għemil ma jkunx kompatibbli mal-jedd pretiż.

Fil-każ tallum, għalkemm il-pożizzjoni ta' l-attur kienet tkun aktar ċara li kieku t-tieni offerta għamilha taħt protesta, ma jistax jingħad illi billi ħa sehem fit-tieni proċess kien qiegħed b'hekk jirrinunzja għall-jeddijiet tiegħu taħt l-ewwel wieħed. Fil-fatt l-attur tqiegħed f'dilemma: kellu l-għażla li ma jitfax it-tieni offerta u jinsisti fuq l-ewwel proċess, iżda b'hekk jieħu r-riskju li jinħareġ 'il barra għal kollox mill-proċess u jitlef kull possibbiltà li jikseb l-appalt, u seta' jerga' jitfa' l-offerta biex, jekk tintlaqa' din it-tieni offerta, ma jkollux għalfejn jiftaħ proċeduri biex jirrevindika l-jeddijiet tiegħu taħt l-ewwel waħda, iżda b'hekk jieħu r-riskju li jitqies li irrinunzja għall-ewwel offerta. Verament, seta' wkoll tefa' t-tieni offerta taħt protesta, iżda b'hekk xorta jkun qiegħed jieħu r-riskju li l-offerta tiegħu tintefa' barra għax titqies kondizzjonata.

Fir-relazzjoni bejn il-partijiet tallum, bħal f'kull relazzjoni oħra, l-imġieba tal-partijiet għandha tkun regolata bil-*bona fides*, u aktar u aktar il-korporazzjoni konvenuta, bħala persuna ta' dritt pubbliku, għandha d-dmir li timxi *in bona*

fide. Il-korporazzjoni għalhekk ma kellhiex tqiegħed lill-attur fil-pożizzjoni li jkollu jagħmel l-għażla jitlejx il-jeddijiet tiegħu taħt l-ewwel proċess jew jitlejx il-possibbiltà li jieħu sehem fit-tieni wieħed, aktar u aktar meta s-sitwazzjoni nħolqot għax dehrilha li funzjonarju tagħha għamel l-iżball – jekk tassew kien żball – li javvicina lil min għamel offerta qabel ma saret l-għażla ta' l-aħjar offerta mill-bord. Kompatibbilment ma' dan id-dmir ta' *bona fides*, il-konvenuta ma kellhiex tiegħu l-pożizzjoni li ħadet fl-ewwel eċċezzjoni tagħha, u l-eċċezzjoni ta' rinunzja hija għalhekk miċħuda.

Ngħaddu issa biex inqisu l-meritu.

Il-korporazzjoni tgħid illi ħassret l-ewwel proċess biex tkun imxiet bl-istess mod ma' kull min għamel offerta, u mhux lil wieħed tagħtih il-fakoltà li jtejjeb l-offerta u lill-ieħor le.

Dan l-argument huwa ħażin. Il-konvenuta kellha d-dmir li timxi bl-istess mod ma' kull min għamel offerta meta dawn kienu lkoll fl-istess pożizzjoni, *i.e.* qabel ma nfetħu u saru magħrufa l-offerti. Meta iżda nfetħu l-offerti ma jkun qiegħed jingħata ebda vantaġġ lil min għamel l-aħjar offerta jekk dan jintalab itejjeb l-offerta: l-offerta ta' dan l-aħjar waħda kienet u l-aħjar waħda tibqa'. Min-naħa l-oħra, jekk tingħata l-istess opportunità lil min ikun tefa' t-tieni aħjar offerta, dan ikun qiegħed jingħata l-vantaġġ li jtejjeb l-offerta tiegħu biex jaqbez lill-ieħor, u hekk jixxejjen il-ħsieb kollu wara sejha pubblika għal offerti.

Għalhekk, fil-fehma tal-qorti, ma sar xejn ħażin billi min għamel l-offerta li għa kienet l-aħjar waħda intalab itejjibha – b'hekk ikun għara biss li jitharsu l-aħjar interessi tal-fond pubbliċi msemmija fit-tieni eċċezzjoni – iżda sar ħażin illi min ma għamilx l-aħjar offerta ingħata opportunità oħra, fit-tieni sejha, li jtejjeb l-offerta tiegħu meta kien għa jaf x'kien offra l-kompetitur tiegħu l-ewwel darba.

Għal din ir-raġuni l-qorti hija tal-fehma illi l-ewwel żewġ talbiet ta' l-attur għandhom jintlaqgħu fis-sens li l-qorti tgħid illi dak li sar fil-proċess ta' l-ewwel sejha għall-offerti sar sew u kien jiswa, u illi t-tieni proċess sar ħażin u għandu jjeqaf.

Jifdal li nqisu t-talba illi l-għażla ssir fuq il-bażi ta' l-ewwel proċess u li l-qorti għalhekk "takkorda" l-kuntratt lill-attur.

Il-konvenuta hawnhekk tgħid illi l-kondizzjonijiet tas-sejha għall-offerti jagħtuha s-setgħa li ma tagħzel ebda offerta,

lanqas l-aktar waħda vantaġġjuża. Fil-fatt it-tmien klawnsola tal-kondizzjonijiet tas-sejħa tgħid hekk:

8. The Corporation is not bound to accept any of the tenders and is not bound to give reasons for the acceptance or rejection of [any] particular tender.

Huwa minnu illi l-konvenuta għandha din is-setgħa, iżda ma jfissirx illi l-korporazzjoni għandha diskrezzjoni assoluta meta tinqeda b'din is-setgħa, jew li tista' tinqeda biha għal għanijiet ulterjuri, b'hal ma jkun il-każ li kieku ma tagħzilx offerta għal raġuni ħażina biex tkun tista' terġa' tagħmel sejħa oħra għal offerti u hekk tagħti vantaġġ lil min ma kienx għamel l-aħjar offerta l-ewwel darba li issa ngħata possibbiltà oħra meta jaf x'kienet l-offerta tal-kompetitur tiegħu. Wara kollox, il-korporazzjoni konvenuta hija "awtorità kuntrattwali" ta' dritt pubbliku, imsemmija fl-ewwel skeda tar-Regolamenti dwar Kuntratti Pubbliċi¹ u fi stat ta' dritt ma teżisti ebda diskrezzjoni assoluta fil-qadi ta' dmirijiet u setgħat pubbliċi. Aktar speċifikament, il-korporazzjoni hija marbuta b'dak li jingħad, *inter alia*, fir-reg. 4.1 tar-Regolamenti msemmija fuq:

4. (1) L-awtoritajiet kontraenti għandhom jiżguraw li ma jkun hemm ebda diskriminazzjoni bejn operaturi ekonomiċi, u li l-operaturi ekonomiċi kollha jiġu trattati b'mod ugwali u bi trasparenza kull meta ssir sejħa għal offerti ikun x'ikun il-valur stmat tagħhom.

Xorta jibqa' l-fatt illi l-għażla ta' l-offerta ssir mill-organi kompetenti tal-konvenuta. mhux mill-qorti, li għalhekk ma tistax "takkorda" l-kuntratt lill-attur, iżda l-għażla għandha ssir fil-parametri ta' l-ewwel sejħa għal offerti bla ma jkun ingustament jew kapriċċożament żvantaġġjat min għamel l-aħjar offerta wara dik l-ewwel sejħa.

Il-qorti għalhekk taqta' l-kawża billi tgħid illi dak li sar fil-proċess ta' l-ewwel sejħa għall-offerti sar sew u kien jiswa, u illi t-tieni proċess sar ħażin u għandu jjeqaf, u tgħid ukoll illi l-għażla ta' l-aħjar offerta għandha ssir minn fost l-offerti mitfugħa wara l-ewwel sejħa, fil-ħarsien tar-regolamenti relativi u bla ħsara għas-setgħa tal-

¹ L.S. 174.04, Avviz Legali 177 ta' l-2005, kif emendat, magħmul taħt l-Att dwar l-Amministrazzjoni Finanzjarja u Verifika [Kap. 174].

Kopja Informali ta' Sentenza

korporazzjoni konvenuta illi għal raġunijiet validi ma tagħżel ebda offerta.

L-ispejjeż kollha – ħlief dawk ta' min daħal fil-kawża *in statu et terminis*, li għandu jħallas l-ispejjeż tiegħu – għandha tħallashom il-korporazzjoni konvenuta.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----